

Je nepochybné, že informační technologie proměňují náš svět. Jednou z překážek, jež tomu do určité míry stojí v cestě, je konzervatismus a neochota starších generací technologické novinky přijímat a používat. Přitom právě pro ně by mohly být v mnohém přínosné, využitelné léčebně i preventivně, a někdy i život zachraňující. Příkladem je mnoho a jedním z nich může být příspěvek Diondetové a kol., v němž autoři testují názory seniorů na trénování paměti prostřednictvím elektronických zařízení. Výsledky překvapivě ukazují, že problém možná ani tak není v neochotě seniorů akceptovat distanční formu tréninku paměti pomocí počítače v prostředí domova, jako spíše v omezené nabídce českých programů pro takový trénink. Sdělení by tedy mohlo být dobrým podnětem pro tvorbu českých tréninkových programů, cílených právě na populaci seniorů.

Autoři Doubková a kol. se ve dvou studiích, které v tomto čísle přinášíme, zaměřili na sociální oporu u psychiatrických pacientů v porovnání s běžnou populací. V jedné z těchto studií se zabývali předpokládanou sociální oporou souboru pacientů Psychiatrické nemocnice Horní Beřkovice v závislosti na patologických oblastech osobnostních rysů. Výsledky ukazují, že největší souvislost se sociální oporou mají takové rysy, jako jsou odtažitost, desinhibice a psychoticismus. Je tedy jasné, že aktuální situace jedince je významným faktorem ovlivňujícím očekávanou sociální oporu a její typ.

Jednou z oblastí, která vinou přesunu pozornosti k využití informačních technologií a biologických diagnostických a léčebných prostředků zůstává v současné psychiatrii bohužel poněkud stranou, je fenomenologie. Oblast psychopatologie leží již několik let ladem mimo reflektory naší pozornosti, a tak stojí čas od času za to si připomenout její konceptualizaci a její hranice. Tohoto úkolu, včetně oživení definice psychotických příznaků v duševní nemoci a ve zdraví, se ujali kolegové Dorazilová, Tylš a Kopeček v přehledném článku, který se zabývá psychotickými stavy napříč spektrem duševního zdraví a nemoci a přináší mj. velice ilustrativní diagramy podle van Ose, Reininghause a Kapura, ilustrující fenomenologické rozdíly mezi schizofrenií, bipolární poruchou a schizoafektivní poruchou.

Mezi přehlednými články v tomto čísle je také dnes již tradiční příspěvek osvědčené dvojice Navrátilová – Patočka, která přináší hluboké fytofarmakologické sondy se zaměřením na psychiatrii. Tentokrát jsou to neurotropní účinky Nardu pravého (*Nardostachys jatamansi*). In vitro studie a experimenty na zvířatech prokázaly antidepressivní, anxiolytické, sedativní, neuroprotektivní, prokognitivní a antikoagulační účinky této byliny. Nicméně jejich ověření ještě čeká na klinické studie.

Rubrika Vzdělávání se tentokrát zaměřuje na možnosti časné detekce a časné intervence u osob, které se nacházejí v úvodní fázi rozvoje psychotického onemocnění. Upozorňuje zejména na to, že jádrem specializovaných služeb časné detekce a intervence je multidisciplinární terénní tým, který pracuje na bázi asertivní komunitní péče a poskytuje psychosociální intervence včetně psychoedukace a individuální a rodinné terapie.

V naší pravidelné rubrice Fórum České neuropsychofarmakologické společnosti přinášíme přehled kardiometabolických rizik u nemocných se schizofrenií. Tomuto tématu se dlouhodobě u nás věnuje především Jiří Masopust, který v článku popisuje také doporučené postupy monitorování tělesného zdraví u pacientů léčených antipsychotiky a léčebné postupy založené na důkazech.

Z celkového přehledu tohoto čísla našeho časopisu tedy vyplývá, že pestrá směs v něm rozvedených témat má ve svých důsledcích praktický dopad na úroveň diagnostické a léčebné péče o naše pacienty, ať již bezprostředně nebo v déleodbější perspektivě. Navíc rubrika Vzdělávání a rubrika Fórum České neuropsychofarmakologické společnosti mohou soustavně sloužit jako aktuální a spolehlivý zdroj informací pro celoživotní i specializační vzdělávání v psychiatrii.

prof. MUDr. Cyril Höschl, DrSc.